

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 265/2011-45

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika na neverejnom zasadnutí 13. septembra 2011 o prijatej sťažnosti P. P., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátkou JUDr. I. L., N., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tpo 5/2011 a jeho uznesením z 3. marca 2011 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo P. P. na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tpo 5/2011 a jeho uznesením z 3. marca 2011 p o r u š e n é b o l o .

2. P. P. finančné zadošťučinenie n e p r i z n á v a .

3. Krajský súd v Nitre je povinný uhradiť P. P. trovy konania v sume 261,82 € (slovom dvestošesťdesiatjeden eur a osemdesiatdva centov) na účet jeho právnej zástupkyne advokátky JUDr. I. L., N., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 265/2011 zo 14. júna 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v časti na ďalšie konanie sťažnosť P. P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom sp. zn. 5 Tpo 5/2011 a jeho uznesením z 3. marca 2011, ktorým riadne nepreskúmal a neodôvodnil nezákonnosť jeho väzby v období od 5. novembra do 8. novembra 2010, keď bol vo väzbe bez rozhodnutia súdu.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k prijatej sťažnosti vyjadril krajský súd podaniami doručenými ústavnému súdu 26. apríla a 20. júla 2011, v ktorých okrem iného uviedol:

«Voči obvinenému je vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods.4, písmena a/ Tr. zákona. Vec obvineného je riešená väzobne.

Zo spisu Okresného súdu Nitra sp. zn. 21 Tp/8/2011, na ktorý obvinený poukazuje, že boli porušené jeho práva a podáva sťažnosť, chcem uviesť toľko, že Krajský prokurátor v Nitre dňa 28. 01. 2011 predložil žiadosť obvineného o prepustenie z väzby, krajský

prokurátor jeho žiadosti nevyhovel. Sudca pre prípravné konanie dňa 09. 02. 2011 vypočul obvineného a rozhodol tak, že podľa § 79 ods. 3 Tr. poriadku žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu zamietol z dôvodu, lebo naďalej trvajú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1, písmena a) a c) Tr. poriadku.

Proti tomuto uzneseniu ihneď obvinený podal sťažnosť, ktorú aj písomne jeho právny zástupca a on zdôvodnil. Spis bol zaslaný Krajskému súdu v Nitre mal zdôvodnené sťažnosti obvineného ako aj obhajcu. Rozhodol tak, že podľa § 193 ods. 1, písmena c/ Tr. poriadku sťažnosť obvineného zamietol. Som toho názoru, že v predmetnej veci sp. zn. 21 Tp/8/2011 neboli porušené žiadne práva obvineného, či zo strany okresného alebo krajského súdu tak, ako to cituje vo svojej sťažnosti.

Okresný súd Nitra žiadate, aby Vám bol zaslaný spis sp. zn. 21 Tp/105/2010, ako i spis 1 Tp/132/2010. Z predmetného spisu sp. zn. 21 Tp/105/2010 zisťujem, že Krajský prokurátor v Nitre dňa 03. 08. 2010 podal na Okresný súd Nitra sudcovi pre prípravné konanie návrh na predĺženie lehoty trvania väzby u obvineného P. P.. Sudca pre prípravné konanie predmetný návrh doručil všetkým stranám a dňa 04. 08. 2010 vypočul obvineného a rozhodol podľa § 76 ods. 3 Tr. poriadku, že predlžuje lehotu trvania väzby u obvineného do 05. 11. 2010 z dôvodu, že trvajú dôvody väzby podľa § 71 písmena a, c) Tr. poriadku. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 04. 08. 2010.

Zo spisu sp. zn. 21 Tp/132/2010 zisťujem, že Krajský prokurátor v Nitre na Okresný súd Nitra dňa 09. 09. 2010 zaslal žiadosť obvineného o prepustenie z väzby, ktorú žiadosť obvinený zaslal prostredníctvom svojho právneho zástupcu na Krajskú prokuratúru v Nitre dňa 19. 08. 2010. Krajský prokurátor v Nitre spolu so žiadosťou obvineného zaslal svoje stanovisko, že nevyhovel žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu. Sudca pre prípravné konanie dňa 14. 09. 2010 stanovil termín o rozhodnutí žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu. Dňa 29. 09. 2010 sudca pre prípravné konanie v prítomnosti obvineného rozhodol tak, že o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu nebude rozhodovať z dôvodu, lebo bol už podaný na Okresný súd Nitra návrh dohody o vine a treste a vec obvineného je vedená pod číslom sp. zn. 2 T/51/2010. Ďalej z predmetného spisu zisťujem, že predsedkyňa senátu Okresného súdu Nitra JUDr. Mária Ondrejova, ktorej vec obvineného bola pridelená na verejnom zasadnutí rozhodovala dňa 20. 10. 2010 o schválení dohody o vine a treste. Podľa ust. § 333 ods. 3 Tr. poriadku boli

obvinenému položené otázky, na dve otázky a to na otázku b/ a otázku i/ uvedeného ustanovenia odpovedal „nie“, preto sudkyňa rozhodla tak, že podľa § 334 ods.3 Tr. poriadku súd dohodu o vine a treste neschvaľuje a vec vracia Okresnej prokuratúre Nitra do prípravného konania. Keďže sudkyňa takto rozhodla, opätovne bola žiadosť obvineného o prepustenie z väzby, ktorú podal na Krajskú prokuratúru v Nitre dňa 19. 10. 2010 postúpená sudcovi pre prípravné konanie. Sudca pre prípravné konanie dňa 25. 10. 2010 o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu rozhodoval v prítomnosti jeho právneho zástupcu. Sudca pre prípravné konanie rozhodol tak, že podľa § 79 ods. 3 Tr. poriadku žiadosť obvineného o prepustenie z väzby na slobodu zamietol z tých dôvodov, že naďalej trvajú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1, písmena a/c/ Tr. poriadku, a takisto neprijal písomný sľub a zamietol nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. Obvinený proti tomuto uzneseniu ihneď podal sťažnosť potom ako toto uznesenie bolo vyhlásené. Vec bola predložená Krajskému súdu v Nitre. Krajský súd v Nitre pod číslom sp. zn. 5 Tpo/32/2010 dňa 19. 11. 2010 rozhodol tak, že sťažnosť obvineného zamietol podľa

§ 193 ods. 1 písmena c/ Tr. poriadku.

Som toho názoru, že postup sudcu pre prípravné konanie ako i predsedkyňi senátu bol správny. Predsedkyňa senátu, keď rozhodovala o návrhu o dohode o vine a treste rozhodla správne, keď neschválila dohodu o vine a treste a vec vrátila prokurátorovi do prípravného konania. O tomto rozhodovala dňa 20. 10. 2010, nebolo potrebné rozhodovať o väzbe, lebo väzba bola predĺžená do 05. 11. 2010. Vec bola vrátená prokurátorovi na prešetrovanie, na základe toho podľa § 76 ods. 10 Tr. poriadku beží nová lehota trvania väzby.

Preto som toho názoru, že zo strany Okresného súdu Nitra a ani Krajského súdu v Nitre nedošlo k porušeniu zákona ani k porušeniu základných práv a slobôd tak, ako to vo svojej sťažnosti cituje a uvádza obvinený P. P. prostredníctvom svojej právnej zástupkyne v ústavnej sťažnosti zo dňa 29. 03. 2011...

Na základe uvedených súdnych rozhodnutí som dospela k názoru, že väzba obvineného bola aj v období od 5. 11. 2010 do 8. 11. 2010 pokrytá rozhodnutím súdu...».

K stanovisku krajského súdu sa vyjadrila právna zástupkyňa sťažovateľa v podaní z 18. júla 2011 doručenom ústavnému súdu 22. júla 2011, v ktorom okrem iného uviedla:

„V konaní o sťažnosti P. P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru, o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tpo/5/2011, vedenej na Vašom súde pod sp. zn. III. ÚS 265/2011-39, týmto na základe Vašej výzvy zo dňa 08. 07. 2011 uvádzam, že podľa môjho názoru ani Krajský súd v Nitre, ani Okresný súd Nitra, vo svojich písomných stanoviskách nevysvetlili nezákonnosť a neústavnosť väzby môjho klienta v období od 05. novembra do 08. novembra 2010.

Z uvedeného dôvodu trvám na podanej ústavnej sťažnosti zo dňa 29. marca 2011...“.

Ústavný súd dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a so súhlasom všetkých účastníkov konania od neho upustil a rozhodol na neverejnom zasadnutí.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť...

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podstatou sťažnosti je argumentácia sťažovateľa, že jeho väzba nemala oporu v zákonom titule – súdnom rozhodnutí v čase od 5. do 8. novembra 2010. Citovaným uznesením sp. zn. 5 Tpo 5/2011 z 3. marca 2011 krajský súd [zamietol jeho sťažnosť proti rozhodnutiu Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“), ktorým bola zamietnutá jeho žiadosť o prepustenie z väzby] so spätnou účinnosťou uvedený nedostatok nenapravil, preto sťažovateľ považuje tento zásah do jeho osobnej slobody za protiústavný, porušujúci jeho základné právo zaručené čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a právo zaručené čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru.

K otázke zákonnosti väzby

Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07, I. ÚS 187/07).

Z uvedenej zásady vyplýva, že každé porušenie zákona v prípade rozhodovania o väzbe zakladá aj porušenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru a v súvislosti s otázkou zákonnosti väzby v konaní pred súdom je podľa judikatúry ústavného súdu podstatné, že bez rozhodnutia všeobecného súdu nemožno považovať väzbu za zákonnú (I. ÚS 187/07, III. ÚS 16/09).

Podľa § 72 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku rozhodnutím o väzbe sa rozumie rozhodnutie o ponechaní obvineného vo väzbe, alebo predĺžení celkovej lehoty väzby v trestnom konaní.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh a zo súvisiaceho spisového materiálu ústavný súd zistil, že krajský súd sa riadne nevysporiadal s jeho argumentáciou uvedenou v žiadosti o prepustenie z väzby zo 16. januára 2011, ktorú doručil Krajskej prokuratúre v Nitre, ale najmä v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu, t. j. že v čase „*od 05. 11. 2010 do 08. 10. 2010... bol... v Ústave na výkon väzby bez akéhokoľvek rozhodnutia a zákonného podkladu*“.

K tejto námietke ústavný súd poznamenáva, že je čiastočne opodstatnená, avšak na druhej strane je tiež pravdou, že v tomto období už okresný súd rozhodol uznesením sp. zn. 2 T/51/2010 z 20. októbra 2010 o neschválení dohody o vine a treste (na tomto verejnom zasadnutí bol sťažovateľ prítomný), a vedel o tom, že vec bola vrátená do prípravného konania 21. októbra 2010, čím podľa § 76 ods. 10 Trestného poriadku začala sťažovateľovi plynúť nová základná sedemmesačná lehota väzby v rámci lehoty uvedenej v odseku 7 citovaného ustanovenia. Takisto okresný súd v tom čase zamietol jeho žiadosť o prepustenie z väzby, keďže u sťažovateľa trvajú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku (uznesenie okresného súdu sp. zn. 21 Tp/132/2010 z 25. októbra 2010). Avšak vzhľadom na to, že prvé rozhodnutie sp. zn. 2 T/51/2010 z 20. októbra 2010 o neschválení dohody o vine a treste bolo doručené až 8. novembra 2010 do ústavu na výkon väzby a lehota väzby mu bola právoplatne predĺžená iba do 5. novembra 2011, bol sťažovateľ v tom čase vo väzbe ešte bez právoplatného rozhodnutia.

Vychádzajúc z uvedeného je potrebné k tomu poznamenať, že ak by ústavný súd postupoval v tejto veci príliš formalisticky, mohol jeho námietku porušenia práv považovať aj za oneskorenú, pretože túto námietku predniesol prvýkrát až v januári 2011, a nie hneď po tejto skutočnosti už v sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu 10. novembra 2010, proti rozhodnutiu okresného súdu z 25. októbra 2010, ktorým bola zamietnutá jeho žiadosť o prepustenie z väzby, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 5 Tpo/32/2010 z 19. novembra 2011 tak, že ju zamietol (č. l. 40 až 42 spisu sp. zn. 21 Tp/132/2010).

Vychádzajúc z konkrétnych okolností danej veci je však nepochybné, že v tom čase ešte neexistovalo právoplatné rozhodnutie všeobecných súdov, ktoré malo byť doručené sťažovateľovi ešte pred skončením právoplatnej lehoty predĺženej väzby. To, že súd prvého stupňa, ako i nadriadený súd považovali jeho námietku za neopodstatnenú, a odkázali ho na ustanovenie § 76 ods. 10 Trestného poriadku, podľa ktorého v prípade odmietnutia návrhu dohody o vine a treste plynie nová základná 7-mesačná lehota väzby v rámci lehoty uvedenej v odseku 7 odo dňa, keď bol spis doručený prokurátorovi, neodstraňuje uvedenú nezákonnosť väzby, pretože do Ústavu na výkon väzby Nitra bolo uznesenie okresného súdu sp. zn. 2 T/51/2010 z 20. októbra 2011 o odmietnutí dohody o vine a treste doručené až 8. novembra 2010.

Tieto skutočnosti boli preto základom pre konštatovanie, že nedostatok odôvodnenia uznesenia krajského súdu sp. zn. 5 Tpo/5/2011 z 3. marca 2011 (chýbajúca relevantná odpoveď na jeho námietky, že nebol vo väzbe zákonne po 5. novembri 2010 do 8. novembra 2010) je v príčinnej súvislosti s označenými základnými právami.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vyslovil, že uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 5/2011 z 3. marca 2011 bolo porušené základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru.

Sťažovateľ v sťažnosti poukazujúc na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 295/05 žiadal, aby ústavný súd, ktorý už raz vyslovil porušenie jeho základných práv postupom okresného súdu v tej istej trestnej veci (v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 374/2010), zrušil rozhodnutie krajského súdu a nariadil jeho prepustenie z väzby na slobodu.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd vysloví svojím rozhodnutím porušenie práv alebo slobôd, toto rozhodnutie môže zrušiť a zároveň podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Hoci ústavný súd vyslovil porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 5/2011 z 3. marca 2011, vzhľadom na konkrétne okolnosti daného prípadu a to, že väzba sťažovateľa je v súčasnosti pokrytá právoplatným rozhodnutím všeobecného súdu, považoval ústavný súd postup podľa uvedeného článku ústavy a ustanovení zákona o ústavnom súde už za právne irelevantný, preto o zrušení predmetného uznesenia nerozhodol.

III.

Sťažovateľ v sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 3 000 €, čo však vo svojej sťažnosti bližšie vôbec neodôvodnil.

Ústavný súd vychádzajúc zo zásad spravodlivosti, so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu a riadiac sa úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základného práva, považuje za dostatočné konštatovanie porušenia označených základných práv sťažovateľa zaručeného ústavou, ako aj práva zaručeného dohovorom, tak ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu, a preto mu primerané finančné zadosťučinenie nepriznal.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Právna zástupkyňa sťažovateľa trovy konania vyčíslila sumou 261,82 €.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia je totožná so sumou vypočítanou ústavným súdom podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a neodporuje tejto vyhláške. Ústavný súd preto priznal advokátke úhradu trov konania celkovo za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2011 (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v

sume 2 x 123,50 € a k tomu náhradu režijného paušálu v sume 2 x 7,41 €. Úhrada bola preto priznaná spolu v celkovej sume 261,82 €. Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. septembra 2011